

สารบัญ	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	๑
บทคัดย่อภาษาไทย	๒
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๓
สารบัญ	๔
สารบัญตาราง	๕
สารบัญภาพประกอบ	๖
อักษรย่อและสัญลักษณ์	๗
บทที่ 1 บทนำ	๑๖
บทที่ 2 วิธีการวิจัย	๒๘
บทที่ 3 ผลการวิจัย	๔๗
บทที่ 4 อภิปรายและสรุปผลการทดลอง	๕๒
เอกสารอ้างอิง	๕๙
ภาคผนวก ก	๖๑
ภาคผนวก ข	๖๔
ประวัติผู้เขียน	

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 สรุปแผนการทดลองในหลอดทดลองที่เลี้ยงเซลล์เม็ดเลือดขาวชนิดลิมโฟไซต์ และการเติมสารต่าง ๆ โดยให้เซลล์ได้รับสารสกัดในร่างจีดก่อนการเติมเม็ดโลหิตเป็นเวลา 12 และ 24 ชั่วโมง (pre-treatment)	20
2 สรุปแผนการทดลองในหลอดทดลองที่เลี้ยงเซลล์เม็ดเลือดขาวชนิดลิมโฟไซต์ และการเติมสารต่าง ๆ โดยให้เซลล์ได้รับสารสกัดในร่างจีดหลังจากเซลล์ได้รับเม็ดโลหิตแล้วเป็นเวลา 12 และ 24 ชั่วโมง (pre-treatment)	21
3 จำนวนร้อยละของไนโตรนิวเคลียสใน binucleated cells (BNMN) ต่อ binucleated cells จำนวน 1,000 เซลล์ เมื่อถูกเหนี่ยวนำให้เกิดไนโตรนิวเคลียส โดย mitomycin C ที่ความเข้มข้นตั้งแต่ 0.01-1.00 นาโนกรัมต่อมิลลิลิตร	32
4 จำนวนร้อยละของไนโตรนิวเคลียสใน binucleated cells (BNMN) ต่อ binucleated cells จำนวน 1,000 เซลล์ เมื่อถูกเหนี่ยวนำให้เกิดไนโตรนิวเคลียส โดยเม็ดโลหิตที่ความเข้มข้นตั้งแต่ 0.04-5.00 นาโนกรัมต่อมิลลิลิตร	33
5 จำนวนร้อยละของไนโตรนิวเคลียสใน binucleated cells (BNMN) ต่อ binucleated cells จำนวน 1,000 เซลล์ เมื่อถูกเหนี่ยวนำให้เกิดไนโตรนิวเคลียส โดยสารสกัดในร่างจีดที่ความเข้มข้นตั้งแต่ 0.5-8.0 นาโนกรัมต่อมิลลิลิตร	35
6 ค่า binucleated micronucleus (BNMN) และค่า nuclear division index (NDI) ของเซลล์ลิมโฟไซต์คน เมื่อได้รับสารสกัดในร่างจีดก่อนเม็ดโลหิต เป็นเวลา 12 และ 24 ชั่วโมง	36
7 ค่า binucleated micronucleus (BNMN) และค่า nuclear division index (NDI) ของเซลล์ลิมโฟไซต์คน เมื่อได้รับสารสกัดในร่างจีดหลังเม็ดโลหิตเป็นเวลา 12 และ 24 ชั่วโมง	39
8 แสดงผลของสารสกัดในร่างจีดในการต้านการเหนี่ยวนำให้เกิดไนโตรนิวเคลียส ของเม็ดโลหิตในเซลล์ไบครอสูกของหนูขาว	44

สารบัญภาพประกอบ

รูป	หน้า
1 โครงสร้างพื้นฐานของสารเคมีฆ่าแมลงเม Trombiculid	2
2 ลักษณะของคอกองรังขีดสีม่วง	4
3 แสดงลักษณะเซลล์คิม ไฟไซต์ชนิด binucleated cell	10
4 แสดงลักษณะ PCE และ NCE ในไกระดูกของหนูขาว	10
5 โภคภาระแกรมแสดงขบวนการแบ่งตัวของเซลล์เม็ดเลือดในเซลล์ไกระดูกของหนูขาว	11
6 เกาะจีด ณ บริเวณทางเข้าอุทัยานแห่งชาติออบบาน	17
7 ก ใบรงจีดแห้งที่ถูกบดเป็นผงละเอียดด้วยเครื่องปั่นไฟฟ้า	17
7 ข ผงสักดิใบรงจีดที่ได้จากเครื่อง lyophilizer	17
8 กระดูกต้นขาของหนูขาวที่ใช้อาเซลล์ไกระดูก	23
9 การฉาบ้างไกระดูกจากกระดูกต้นขาของหนูขาวด้วย fetal calf serum	23
10 ก ลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดขาวชนิดคิม ไฟไซต์ที่มี 1 นิวเคลียส	30
10 ข ลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดขาวชนิดคิม ไฟไซต์ที่มี 2 นิวเคลียส	30
10 ค ลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดขาวชนิดคิม ไฟไซต์ที่มี 2 นิวเคลียส และพบ 1 ไมโครนิวเคลียส	30
10 ง ลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดขาวชนิดคิม ไฟไซต์ที่มี 2 นิวเคลียส และพบ 2 ไมโครนิวเคลียส	30
11 ก ลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดขาวชนิดคิม ไฟไซต์ที่มี 3 นิวเคลียส และพบ 1 ไมโครนิวเคลียส	31
11 ข ลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดขาวชนิดคิม ไฟไซต์ที่มี 4 นิวเคลียส	31
11 ค ลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดขาวชนิดคิม ไฟไซต์แบบ apoptotic cell	31
11 ง ลักษณะของเซลล์เม็ดเลือดขาวชนิดคิม ไฟไซต์แบบ necrotic cell	31
12 Dose-response curve ของ mitomycin C ในการเหนี่ยวนำให้เกิด ไมโครนิวเคลียส	32

13	Dose-response curve ของเมโน้มิลในการเหนี่ยวนำให้เกิด ไมโครนิวเคลียส	33
14	Dose-response curve ของสารสกัดใบרגี้ดในการเหนี่ยวนำ ให้เกิดไมโครนิวเคลียส	35
15	เปรียบเทียบ %BNMN ของเซลล์เม็ดเลือดขาวชนิดลิมโฟไซต์คณ เมื่อได้รับสารสกัดใบรงจีดก่อนเมโน้มิลเป็นเวลา 12 และ 24 ชั่วโมง	37
16	เปรียบเทียบ %BNMN ของเซลล์เม็ดเลือดขาวชนิดลิมโฟไซต์คณ เมื่อได้รับสารสกัดใบรงจีดหลังเมโน้มิลเป็นเวลา 12 และ 24 ชั่วโมง	40
17	ลักษณะของ polychromatic erythrocytes ในเซลล์ไขกระดูกของ หนูขาวที่มี 1 ไมโครนิวเคลียส	41
18	ลักษณะของ polychromatic erythrocytes และ normochromatic erythrocytes ในเซลล์ไขกระดูกของหนูขาว	41
19	เปรียบเทียบ %MNPCEs ของเซลล์ไขกระดูกของหนูขาวที่ฉีด เมโน้มิลหลังจากได้รับสารสกัดใบรงจีด	45

อักษรย่อและสัญลักษณ์

LD	lethal dose
AchE	acetylcholinesterase
MDA	malondialdehyde
BUN	blood urea nitrogen
WHO	world health organization
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
EHC	Environmental health criteria
PHA	phytohaemagglutinin
MMC	mitomycin C
DNA	deoxyribonucleic acid
RNA	ribonucleic acid
PCEs	polychromatic erythrocytes
NCEs	normochromatic erythrocytes
CP	cyclophosphamide
NDI	nuclear division index
Ap	apoptotic cell
Nec	necrotic cell
M1	mononucleated cell
M2	binucleated cell
M3	trinucleated cell
M4	tetranucleated cell
BN	binucleated cell
MN	micronucleus
BNMN	binucleated micronucleus
μg	microgram
ml	milliliter